

FIȘA DISCIPLINEI

Paleografii 2: Paleografie româno-chirilică (II)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Arheologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		<i>Paleografii 2: Paleografie româno-chirilică (II)</i>				Codul disciplinei		HLR1614
2.2. Titularul activităților de curs			Prof. dr. Ovidiu Ghitta					
2.3. Titularul activităților de seminar			Prof. dr. Ovidiu Ghitta					
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DS	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	36	din care: 3.5. curs	12	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					60
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				114	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Înscrierea în contractul de studiu a cursului de Paleografie româno-chirilică din semestrul precedent: HLR1514
4.2. de competențe	Parcurgerea problematicei cursului de Paleografie româno-chirilică din semestrul precedent: HLR1514

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sala indicată în orar
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sala indicată în orar

6.1. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/ esențiale	• Asimilarea și utilizarea conceptelor specifice domeniului • Capacitatea de a descifra diferitele tipuri de scriere româno-chirilică • Capacitatea de a transcrie și edita un text româno-chirilic • Cunoașterea principalelor categorii de documente româno-chirilice • Capacitatea de a contextualiza și analiza un text istoric •
Competențe transversale	• Dezvoltarea gândirii critice, • Etica profesională • Comunicare academică și științifică •

6.2 Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște alfabetul chirilic și particularitățile scrierii de tipar și cursive folosite de românii din Transilvania, Țara Românească și Moldova
Aptitudini	Studentul este capabil să transcrie din alfabetul chirilic în cel latin un text tipărit sau scris
Responsabilități și autonomie	Studentul poate preda conținuturile asimilate, dar le poate folosi și în propria activitate de cercetare sau de editare a unor texte românești scrise cu slove chirilice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Însușirea cunoștințelor necesare descifrării, înțelegerii și punerii în valoare a unor surse istorice primare
7.2 Obiectivele specifice	Cursul are ca obiectiv inițierea studenților în descifrarea și transcrierea documentelor redactate în limba română cu ajutorul alfabetului chirilic. Fiind al doilea semestru de studiu, accentul cade pe exerciții, pe îmbunătățirea cunoștințelor de specialitate, a tehnicilor de lectură și transcriere a documentelor. În paralel, studenții vor aprofunda câteva teme importante pentru înțelegerea practicării acestui tip de scriere și, respectiv, pentru cunoașterea problemelor ridicate de transcrierea și editarea textelor româno-chirilice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Trăsăturile grafice ale cărții tipărite	prelegere	
2. Apariția tiparului la români	prelegere	
3. Tiparul slavo-român	prelegere	
4. Tiparul româno-chirilic : centre tipografice	prelegere	
5. Circulația și păstrarea cărților tipărite	prelegere	
6. Reformarea scrisului româno-chirilic	prelegere	
7. Înlocuirea alfabetului chirilic cu cel latin	prelegere	
8. Epigrafia româno-chirilică	prelegere	
9. Materialul subiacent, instrumentele și tehnicile scrierii epigrafice româno-chirilice	prelegere	
10. Categorii de texte epigrafice româno-chirilice	prelegere	
11. Tipurile de scriere epigrafică	prelegere	
12. Sisteme de transcriere a textelor românești	prelegere	
Bibliografie		
Bianu, N. Cartoian, <i>Album de Paleografie românească (scrierea chirilică)</i> , București, 1940; E. Vîrtosu, <i>Paleografia româno- chirilică</i> , București, 1968; C. Boroianu, <i>Texte vechi românești. Album de paleografie româno-chirilică</i> , București, 1972; V.Vasilescu, A. Boiangiu, <i>Scrierea chirilică românească</i> , București, 1982; N. Edroiu, <i>Paleografia româno-chirilică</i> , Cluj- Napoca, 2001		

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Exerciții: descifrarea și transcrierea unor texte		
1. Hrisovul lui Mihail Racovita, domnul Moldovei, pentru un loc din hotarul domnesc al tirgului Iasi (26 noiembrie 1703)		
2. Document din 22 decembrie 1730 de la Grigore Ghica, domnul Moldovei		
3. Pisanii din biserici si manastiri din Bucuresti (sec. XVIII-XIX)		
4. Inscriptii din biserici maramuresene (sec. XVIII – Tema Judecatii de Apoi)		
5. Insemnari marginale pe carti de cult (sec. XVIII-XIX)		
6. Circulare in limba romana expediate de Andrei Bacinschi, episcop de Muncaci		
7. Liturghier, Blaj, 1775 (fragmente)		
8. Hrisov de danie al lui Alexandru Mavrocordat (20 iulie 1786)		
9.		
10. Petru Maior, Istoria pentru inceputul romanilor in Dachia (fragmente)		
11. Dimitrie Cantemir, Hronicul romano-moldo-vlahilor (1835, fragmente)		
12. 1848 - Printipiile noastre pentru reformarea patriei		
Bibliografie Bianu, N. Cartoian, <i>Album de Paleografie românească (scrierea chirilică)</i> , București, 1940; E. Vîrtosu, <i>Paleografia româno- chirilică</i> , București, 1968; C. Boroianu, <i>Texte vechi românești. Album de paleografie româno-chirilică</i> , București, 1972; V.Vasilescu, A. Boiangiu, <i>Scrierea chirilică românească</i> , București, 1982; N. Edroiu, <i>Paleografia româno-chirilică</i> , Cluj- Napoca, 2001		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Această materie întrunește toate calitățile în conformitate cu următoarele standarde:

- Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior (<http://www.rncis.ro>)
- Clasificarea Ocupațiilor din România (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoasterea bibliografiei speciale a disciplinei	Examen scris	25%
	Cunoasterea evolutiei scrierii romano-chirilice	Examen scris	25%
10.5 Seminar/laborator	Cunoasterea evolutiei scrierii romano-chirilice	Examen scris	50%
10.6 Standard minim de performanță			
• Obținerea notei 5 pentru promovarea la toate cele trei criterii de evaluare.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)¹

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							
								

¹ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "*Nu se aplică*".